

Projekt „CISUR – Krepitev pravosodnega sodelovanja pri implementaciji Uredbe o dedovanju na Hrvaškem in v Sloveniji“ / „CISUR – Enhancing Judicial Cooperation on the Implementation of the Succession Regulation in Croatia and Slovenia“

Koordinator: Hrvaški pravni center (HR). Partnerji: Mirovni inštitut (SI), Ministrstvo za pravosodje Republike Hrvatske (HR), Hrvaška notarska zbornica (HR) in Notarska zbornica Slovenije (SI). Sodelovanje: Vrhovno sodišče Republike Hrvaške (HR).

Mednarodni kolokvij

Krepitev pravosodnega sodelovanja pri implementaciji Uredbe o dedovanju na Hrvaškem in v Sloveniji

Online

Petek, 3. julija 2020

Delovni jezik: angleški

Panelisti:

Dora Boras Grubić, odvetnica, Hrvaška odvetniška zbornica;

Ines Brozović, odvetnica, Hrvaška odvetniška zbornica;

Laura González Zulaica, pravna svetovalka, CNUE – Notaries of Europe;

Hrvoje Grubišić, tajnik Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah;

Dr. Mateja Končina Peternel, sodnica Vrhovnega sodišča Republike Slovenije;

Damir Kontrec, sodnik in Predsednik Civilnega oddelka Vrhovnega sodišča Republike Hrvaške;

Renata Košir Skračić, sodnica Občinskega civilnega sodišča v Zagrebu;

Denis Krajcar, notar, Hrvaška notarska zbornica;

Larisa Kralj, vodja oddelka, Uprava za evropske zadeve, mednarodno in pravosodno sodelovanje Ministrstva za pravosodje Republike Hrvaške;

Sonja Kralj, predsednica Notarske zbornice Slovenije;

Petja Plauštajner, odvetnica, Odvetniška zbornica Slovenije;

Raul Radoi, generalni tajnik CNUE – Notaries of Europe;

Maja Rakić, načelnica Sektorja, Uprava za evropske zadeve, mednarodno in pravosodno sodelovanje Ministrstva za pravosodje Republike Hrvaške;

Tihana Sudar, notarka, Hrvaška notarska zbornica;

Miha Verčko, generalni direktor, Direktorat za civilno pravo, Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije.

Ostali sodelujoči:

izr. prof. dr. sc. Slađana Aras Kramar, izredna profesorica na katedri za Civilno procesno pravo, Pravna fakulteta Univerze v Zagrebu in pravna strokovnjakinja na projektu;

Mihajlo Dika, prof. emeritus, glavni strokovnjak na projektu;

Mag. Nataša Erjavec, notarka, Notarska zbornica Slovenije;

Vesna Grubić, direktorica Hrvaškega pravnega centra;

Marina Jukić, asistentka na projektu, Hrvaški pravni center;

izr. prof. dr. sc. Aleksandra Maganić, izredna profesorica na katedri za Civilno procesno pravo, Pravna fakulteta Univerze v Zagrebu;

Nadja Podobnik Oblak, sodnica, Okrajno sodišče v Ljubljani;

Anja Šupraha Čančar, vodja projekta, Hrvaški pravni center;

Katarina Vučko, pravna strokovnjakinja na projektu, Mirovni Inštitut;

Dr. Nana Weber, odvetnica, Odvetniška zbornica Slovenije

ZAKLJUČKI

1. Realizacija in rezultati projekta „CISUR – Krepitev pravosodnega sodelovanja pri implementaciji Uredbe o dedovanju na Hrvaškem in v Sloveniji“ (v nadaljevanju: Projekt) so bistveno prispevali k izboljšanju poznavanja in razumevanja Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljevanju: Uredba) na Hrvaškem in v Sloveniji.

2. Neposredni rezultati Projekta so:

- oblikovanje tima hrvaških in slovenskih strokovnjakov, ki so izvedli znanstveno in strokovno analizo Uredbe in s tem oblikovanje tima potencialnih izobraževalcev;
- priprava pripravljalnih in zaključnih izobraževalnih gradiv, ki je rezultat preučevanja Uredbe, vključno z Vodičem za uporabo Uredbe (EU) št. 650/2012 o dedovanju;

- uspešna izvedba izobraževanja – usposabljanja za sodnike, notarje in odvetnike na Hrvaškem in v Sloveniji;
- uspešna priprava in izvedba tega mednarodnega kolokvija;
- ustvarjanje analitične podlage za pripravo predlogov za izboljšanje evropskih in nacionalnih predpisov o dedovanju;
- potrditev možnosti in potrebe po sodelovanju projektnih partnerjev iz Hrvaške in Slovenije, zlasti ministrstev za pravosodje ter notarskih in odvetniških zbornic, pa tudi vrhovnih sodišč Slovenije in Hrvaške.

3. Ugotovljena je bila potreba po nadaljevanju izobraževanja o Uredbi, zlasti v okviru partnerjev Projekta, posameznih akademij na področju pravosodja na Hrvaškem in v Sloveniji, pa tudi potreba po informiranju državljanov o obstoju Uredbe in njenih instrumentov.

4. Stalna je potreba in koristnost vzpostavljanja in nadaljevanja sodelovanja med pravosodnimi ministrstvi in sodišči ter notarskimi in odvetniškimi organizacijami Hrvaške in Slovenije za reševanje morebitnih težav, ki bi lahko pojavile pri uporabi Uredbe na bilateralni ravni, po možnosti tudi v obliki organiziranja skupnih izobraževalnih projektov ali problemskih konferenc.

5. Panel - diskusija I: Vzpostavitev posebnega EU registra EU in Uredba (EU) št. 650/2012 o dedovanju:

5.1. V prvi panelni diskusiji se je razpravljalo o potrebi po vzpostavitvi posebnega registra ravni Evropske unije (v nadaljevanju: EU), pa tudi registra oziroma vodenja podatkov na nacionalni ravni posameznih držav članic, konkretno Hrvaške in Slovenije. V tem kontekstu je bila poudarjena možnost predloga spremembe določbe Uredbe o časovni veljavnosti izdanih overjenih kopij evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: potrdilo) šestih mesecev, če bi bil vzpostavljen takšen register na ravni EU in učinkovita izmenjava podatkov med državami članicami. Prav tako je treba upoštevati pravico državljanov, potencialnih upravičencev v skladu z Uredbo, do dostopa do informacij, zaščito njihovega pravnega položaja v primeru dedovanja s čezmejnimi elementom, pa tudi pravni status upnikov zapuščine. Vzpostavitev in povezovanje baz podatkov na ravni EU je bilo poudarjeno tudi v kontekstu potrebe po digitalizaciji.

5.2. Izpostavljeno je bilo, da bi bilo treba v register evidentirati trenutek začetka zapuščinskega postopka, relevantne okoliščine v zvezi s potekom postopka in vložitve zahteve, izdaja ter osebe, katerim je bila izdana overjena kopija potrdila, in druge okoliščine (popravek, sprememba ali preklic, začasna odložitev učinkov potrdila).

5.3. Zlasti je bilo izpostavljeno vprašanje oseb in organov, ki bi imeli dostop do tega registra, in pomembnost pravočasnega posodabljanja podatkov, ki bi se vnašali v register, s ciljem zagotavljanja pravne varnosti. Poleg tega se je razpravljalo tudi o učinkih dejstva, da bi bili v register vneseni določeni podatki, relevantni za zapuščinski postopek in izdajo potrdila, ki se nanašajo na postopke, ki so pričetni ali v teku v (drugi) državi članici. Izpostavljeno je bilo vprašanje, kako vzpostaviti register na ravni EU, in zlasti, kakšne so možnosti povezovanja nacionalnih registrov in baz podatkov.

5.4. Na istem panelu se je razpravljalo o potrebah in metodah sistematičnega upravljanja podatkov v zvezi s potrdilom na nacionalnih ravneh tako Hrvaške kot Slovenije. Takšno sistematično upravljanje bi povečalo pravno varnost in omogočilo popolnejšo in učinkovitejšo izmenjavo podatkov med državami članicami. Ker se v večini držav članic EU notarske zbornice že ukvarjajo z zadevami, ki jih določa Uredba o dedovanju, so nekateri udeleženci navedli, da bi moralo biti vodenje nacionalnih registrov, povezanih z izvajanjem in uporabo Uredbe, prav tako njihova odgovornost. Omenjen je bil primer dobre prakse, in sicer hrvaški in slovenski register oporok, pa tudi možnosti, ki jih ponuja obstoj takega registra v zvezi z izmenjavo podatkov med državami članicami in njihovo povezavo z Evropsko mrežo nacionalnih registrov oporok (*Association of the European Network of Testament Registers (ARERT)*).

5.5. Panelisti so podprli Priporočila, pripravljena v okviru projekta, zlasti v zvezi z oblikovanjem posebnega registra na ravni EU, v katerega bi bil evidentiran čas uvedbe zapuščinskega postopka, okoliščine, pomembne za potek postopka, ter zahteva za izdajo potrdila in druge okoliščine (popravek, sprememba ali preklic, začasna odložitev učinkov potrdila), povezane s potrdilom. Izražena je bila tudi podpora za vzpostavitev za vzpostavitev podobnega nacionalnega registra in baze podatkov za partnerski državi, Hrvaško in Slovenijo.

Izpostavljena je bila potreba po nadaljevanju razprav na Hrvaškem in v Sloveniji o nekaterih vprašanjih, povezanih z nacionalnimi registri: kdo bi upravljal te registre, kaj bi vsebovali, kakšna bi bila njihova povezava z že obstoječimi registri oporok, itd.

Izpostavljena je bila tudi možnost, da se nekatera pomembna vprašanja glede uporabe Uredbe o dedovanju uredijo z ustreznimi medsebojnimi stiki ali, morda, sporazumi na bilateralni ravni.

6. Panel - diskusija II: Spremembe nacionalnih implementacijskih zakonodaj in enotna uporaba Uredbe o dedovanju - slovenska in hrvaška perspektiva:

6.1. V drugi panelni diskusiji se je razpravljalo o odprtih vprašanjih izdaje evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljevanju: potrdilo), o osebah, ki imajo pravico zahtevati overjeno kopijo potrdila, stroškov izdaje (notarska nagrada, sodna taksa, odvetniška tarifa), roku veljavnosti overjenih kopij in postopanju po izteku veljavnosti overjenih kopij potrdila (vključno z vprašanji stroškov izdaje novih overjenih kopij). Odprla so se tudi vprašanja ter razprava o popravku, spremembi ali preklicu potrdila, začasni odložitvi učinkov potrdila, ter načinu postopanja pristojnega organa države članice, konkretno na Hrvaškem in v Sloveniji, v teh primerih.

6.2. V zvezi z osebami, ki imajo pravico zahtevati izdajo potrdila, je bilo izpostavljeno vprašanje upnikov zapuščine. In tudi, da se tudi upniki zapuščine ob prihodnji reviziji Uredbe izrecno navedejo kot osebe, ki imajo pravico zahtevati izdajo potrdila z namenom dokazovanja svojega položaja in uresničevanja svojih pravic.

6.3. V razpravi je bila poudarjena tudi kompleksnost obrazca za izdajo potrdila in tudi samega potrdila. Razpravljalo se je tudi o praksi izdajanja potrdila z izpolnjevanjem celotnega obrazca, čeprav posamezni deli obrazca v konkretnem primeru niso relevantni, ter o prevodu potrdila in stroškov prevoda.

Upošteva se, da je namen Uredbe in potrdila uporabnikom olajšati uresničevanje pravic, je bila poudarjena potreba po poenostavitvi obrazca in spremembah prakse. Zlasti bi bilo treba razmisliti, ali je nujno izdati potrdilo na celotnem obrazcu, čeprav njegovi posamezni deli v konkretnem primeru niso relevantni. Prav tako, ali je treba pri predložitvi potrdila, izdanega v drugi državi članici, vztrajati pri prevodu celotnega obrazca potrdila, ali pa bi bilo dovolj prevesti samo dele obrazca, ki so izpolnjeni v nacionalnem jeziku, in s tem relevantni. Pri tem bi moral zadostovati prevod vsebine obrazca, ki jo je izpolnil pristojni organ v svojem nacionalnem jeziku, saj je obrazec sam standardiziran in dostopen v jezikih vseh držav članic. Na nekaterih obmejnih območjih, zaradi znanja jezikov sosednjih držav, morda niti ne bi bilo treba prevajati vsebine obrazca.

6.4. Panelisti so poudarili potrebo po spremembi nacionalnih predpisov, ki se nanašajo na notarske tarife, sodne takse in odvetniške tarife, povezane z izdajo, popravkom, spremembo, preklicem oz. začasno odložitvijo učinkov potrdila, kot tudi izdajo nove overjene kopije potrdila, potem ko poteče veljavnost predhodno izdane overjene kopije potrdila. V zvezi s Slovenijo je bila posebej poudarjena nujnost uskladitve nacionalnih davčnih predpisov, da bi se postopanje v situacijah dedovanja s čezmejnimi elementom izenačilo s situacijami dedovanja, kjer čezmejnega elementa ni.

6.5. Poudarjen je bil problem omejene časovne veljavnosti overjene kopije potrdila, ravnanje pristojnega organa, ko veljavnost overjene kopije poteče, ter povezanih stroškov. Čeprav Uredba določa, da izjemoma pristojni organ države članice lahko izda overjeno kopijo z daljšim obdobjem veljavnosti (več kot 6 mesecev), taki primeri niso zaznani v praksi.

To vprašanje bi bilo treba upoštevati pri prihajajoči reviziji Uredbe o dedovanju.

6.6. V zvezi z učinki potrdila, je bil poudarek na izvajanju vpisov v zemljiško knjigo na podlagi potrdil, zlasti v primerih, ko potrdilo ne vsebuje vseh podatkov v skladu z nacionalnimi pravili zemljiške knjige. V tem kontekstu se je razpravljalo o različnih praksah nacionalnih sodišč, ko nekatera od njih vztrajajo pri notarskem zapisniku o dejstvih (Hrvaška), spet druga sodišča pa vpise opravljajo, če je predlagatelj opisal nepremičnino, oziroma jo lahko sodišče identificira na podlagi svojih pooblastil. Posebej je bila poudarjena slovenska sodna praksa in interpretacija Višjega sodišča v Kopru.

V zvezi s potrdili, ki ne vsebujejo opisa nepremičnine v skladu z nacionalnim pravom države članice vpisnika, je bilo predlagano, da se preuči možnost sprožitve postopka pred Sodiščem EU, da bi pridobili stališče sodišča o teh vprašanjih.

Panelisti so opozorili, da bi v zvezi s spornimi vprašanji in različnimi praksami pri uporabi Uredbe na Hrvaškem in v Sloveniji veljalo izkoristiti obstoječe mehanizme za zagotavljanje enotnosti uporabe prava. Na primer na Hrvaškem možnost razprave o spornih vprašanjih na skupnih sestankih predstavnikov drugostopenjskih sodišč oz. sprejemanje pravnih stališč z uporabo instituta revizije, ipd.

6.7. Panelisti so podprli Priporočila, ki so nastala v okviru projekta CISUR. Za doseganje posebnih ciljev Uredbe in olajšanje položaja uporabnikov ter v izogib nepotrebnim stroškom, bi si bilo treba prizadevati

za razumevanje, v skladu s katerim je potrdilo temelj za ustrezní vpis v zemljiške knjige, pod predpostavko, da je nepremičnino moč določiti na podlagi podatkov, ki jih predloži stranka in/ali z uporabo pooblastil sodišča, ki je pristojno za vpis. Poudarjena je bilo tudi, da mora organ, pristojen za izdajo potrdila, v skladu z Uredbo upoštevati zahteve prava države članice, kjer se bo izvršil vpis v register, vključno z zahtevo po opisu nepremičnine. Oblasti držav članic bi bilo treba spodbujati, da ravnajo v skladu z določbami Uredbe.

7. Odprlo se je vprašanje možnosti sklepanja posebnih dogovorov med EU in posamičnimi državami Zahodnega Balkana, ki bi tem državam omogočili, da se vključijo v sistem uporabe Uredbe še pred njihovim pristopom. Kot alternativa bi se lahko preučila možnost, da se ta vprašanja uredijo na bilateralen način, med posamičnimi državami članicami in državami Zahodnega Balkana, ki so kandidatke za članstvo EU.

8. Zaključek kolokvija je bil, da poseben ekspertni tim pripravi predloge za spremembe in dopolnitve Uredbe, ki bi se uskladili s partnerji in sodelujočimi na projektu in posredovali Evropski pravosodni mreži in Svetu notariatov Evropske Unije.

